

8. Marshall, A. . (1993). *Principles of Economic Science*. 1, 2 vol. - М.: Publishing Group "Progress" (in Russ.)
9. Myasoyedova, T.G. (2005). Human Capital and Company Competitiveness. *Menedzhment v Rosiyi i za kordonom (Management in Russia and Abroad)*, 3, 29-36 (in Russ.)
10. Thurow, L. (1970). *Investment in Human Capital*. (in Eng.)
11. Shumpeter, J. . (1982). *Theory of Economic Development*. М.(in Russ.)

Makazan Y.V.

PhD in Economics

Associate Professor of the Department of Business Administration and Management
of Foreign Economic Activity
Zaporizhzhya National University

SOME ASPECTS OF HUMAN CAPITAL AS A SOCIO-ECONOMIC UNIT

Abstract. Introduction. Using entrepreneurial abilities in business and management becomes a special kind of human capital. Under the conditions of an innovative economy, it is impossible to survive, and moreover, to defeat competitors without the powerful potential of enterprise.

Purpose. The aim of the study is to generalize the trends of the formation, development and accumulation of human capital.

Research methodology. In the process of research, general scientific methods were used, in particular: methods of theoretical generalization - to study the tendencies of human capital formation; systematic approach - to determine the impact of human capital development on the country's development; methods of analysis and synthesis - to identify the need for human capital development and study the factors of influence on the development of human capital.

Result. The socio-economic characteristics of human capital are investigated. The factors influencing the birth of entrepreneurial abilities are analyzed. The necessity of development of human capital is substantiated. The concept of "human capital is generalized.

Scientific novelty is to express the role of human capital formation both for the country as a whole and for ordinary enterprises.

Conclusion. The factors influencing the formation of human capital are determined in view of the theoretical basis, as well as on the present realities of Ukraine.

Key words: Key words: human capital, enterprise development, the role of human capital, peculiarities of human capital, entrepreneurial abilities, socio-economic characteristics of human capital, approaches to the understanding of human capital.

*Одержано редакцією 27. 02.2018 р.
Прийнято до публікації 10.03.2018 р.*

УДК 331.556.4

Ромашенко Тарас Ігорович

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
t_romaschenko@ukr.net

ІМІГРАЦІЙНА СКЛАДОВА РЕГУЛЮВАННЯ МОБІЛЬНОСТІ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті вказано на об'єктивну необхідність залучення іноземних людських ресурсів в Україну в якості альтернативи власній робочій силі, що виїздить за кордон. Аргументовано невідкладність розробки імміграційної складової міграційної політики України, яка б опиралась на досвід розвинутих країн у залученні іноземної робочої сили. На основі селективного підходу запропоновано виокремити основні групи "бажаних" іноземних мігрантів, які б за своїм кількісним, якісним та віковим складом відповідали потребам розвитку національної економіки. Зокрема згадані групи повинні обов'язково включати в себе висококваліфікованих спеціалістів і представників робочих спеціальностей. Особливий наголос в роботі зроблено на такому важливому напрямі вітчизняної імміграційної політики як залучення в українську систему вищої освіти здібної молоді з інших країн. Також обґрунтовано важливість стимулювання

зворотної мобільності української робочої сили (рееміграції), яка за певних обставин може стати важливим елементом соціально-економічного розвитку України. Окреслено основні напрями оптимізації міграційної політики України у сфері прийому іноземних людських ресурсів.

Ключові слова: міграційна політика; імміграційна складова; мобільність; людські ресурси; зовнішня трудова міграція; іноземна робоча сила; іммігранти; зворотність міграційних потоків; Україна.

Постановка проблеми. Інтеграція України до світового ринку робочої сили, яка триває упродовж усіх років незалежності, носить здебільшого односторонній характер, адже наша держава виступає передусім як донор дешевих, проте якісних людських ресурсів. Наслідки масштабної і переважно неконтрольованої зовнішньої трудової міграції українців для вітчизняної економіки та суспільства безперечно загрозливі. Це насамперед втрата інтелектуального потенціалу країни, падіння обсягу виробленого ВВП, критичне погіршення демографічної ситуації тощо. Названі соціально-економічні явища і процеси особливо загострилися після подій 2014 року. З огляду на це розробка національної міграційної політики, яка б мінімізувала негативні ефекти та посилювала позитивні прояви міжнародної мобільності людських ресурсів, бачиться нами як невідкладна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виокремлення частини нерозв'язаної раніше проблеми. Проблеми міжнародної трудової міграції вже давно є об'єктом дослідження таких відомих іноземних науковців, як Р. Брубейкер, А. Вільямс, Р. Іредейл, С. Каслз, М. Міллер, В. Сатцевіч, Дж. Солт, О. Старк та інших. Переймаються вивченням міжнародного руху людських ресурсів і українські вчені, а саме А. Гайдуцький, І. Кукурудза, Е. Лібанова, Ю. Макогон, О. Малиновська, А. Поручник, А. Румянцев, А. Філіпенко, О. Хомра. Ці та деякі інші українські дослідники, аналізуючи характерні риси і тенденції розвитку сучасного світового ринку робочої сили та окремих його складових, тією чи іншою мірою приділяли увагу й питанням формування міграційної політики, яка б відповідала викликам часу.

Однак, на наше переконання, сьогодні існує потреба у подальшому дослідженні комплексного регулювання міжнародної мобільності людських ресурсів в Україні, особливо що стосується імміграційної складової міграційної політики держави. Ця остання, як відомо, досить часто випадає з прискіпливого поля зору вітчизняних науковців, для яких питання еміграції робочої сили досить часто перевершують значимість в'їзду іноземців в країну.

Мета статті – обґрунтувати об'єктивну необхідність залучення іноземних людських ресурсів в Україну в якості альтернативи власній робочій силі, що виїздить за кордон; на основі селективного підходу виокремити основні групи “бажаних” іноземних мігрантів, які б за своїм кількісним, якісним та віковим складом відповідали потребам розвитку національної економіки; аргументувати зворотність міграційних потоків за участю українців, а також окреслити основні напрями оптимізації міграційної політики України у сфері прийому іноземних людських ресурсів.

Викладення основного матеріалу. Цілковито визнаючи факт приналежності України до групи держав-донорів робочої сили, ми жодним чином не ставимо під сумнів важливість еміграційної проблематики в ній. Разом з тим, усвідомлюючи об'єктивну неможливість докорінно змінити ситуацію з масовим виїздом українців за кордон найближчим часом, ми переконані, що не меншої уваги з боку держави та суспільства потребує імміграційний аспект входження України на міжнародний ринок робочої сили. У нинішніх умовах (дефіцит власних трудових кадрів та прогресуюча демографічна криза) усе вказує на потребу залучення іммігрантів. Звичайно, дехто може засумніватися в доцільності здійснення заходів, що стимулюють імміграцію в Україну, мовляв, у нас і без іноземної робочої сили людського капіталу більше, ніж потрібно. Таким хочемо нагадати, що інженерів, економістів, робітників різних професій у нас більше тільки відносно кількості діючих підприємств. Адже економіка сьогодні перебуває в кризовому стані і багато підприємств не працюють. Проте коли криза закінчиться і всі суб'єкти господарювання пред'являть попит на робочу силу, то її може виявитися замало. Ще

песимістичнішою вимальовується картина, якщо взяти до уваги нинішню демографічну ситуацію. За прогнозами ООН, до 2050 року чисельність населення планети зросте на 3,2 млрд. осіб, а в Україні, за нашими підрахунками, якщо демографічна ситуація не поліпшиться, воно зменшиться як мінімум на 14-15 млн. і становитиме 32-33 млн. осіб [1, с. 343]. І це за умови, якщо військові дії на сході країни, які тривають зараз, остаточно припиняться найближчим часом. В іншому разі стан справ буде ще гіршим.

За таких обставин виправданим бачиться використання досвіду розвинутих країн. Останні, зіштовхнувшись із проблемою різкого скорочення населення працездатного віку (за оцінками зарубіжних експертів, лише у країнах ЄС до 2050 року число громадян у віці понад 65 років збільшиться майже на 70%) [2, с. 33], завдяки прийому іммігрантів уже сьогодні досить успішно долають власні соціально-економічні та демографічні негаразди. Приміром, з початку нинішнього століття іноземні трудові ресурси в Іспанії посприяли створенню в країні приблизно половини всіх нових робочих місць. Більше того, щороку іммігранти сплачують до державного бюджету майже 32 млрд. доларів США. Важко переоцінити позитивний внесок іммігрантів і в сталий розвиток Австралії, яка, володіючи обмеженим людським потенціалом, з другої половини минулого століття вдало реалізує планову імміграційну політику. Як зазначають окремі дослідники, завдяки їй у державі протягом останніх десятиліть спостерігається стабільне економічне зростання та підвищення продуктивності праці [3, с. 82-83]. Не менш корисним може бути вплив імміграції на демографічну ситуацію в державі прийому. Скажімо, у Швейцарії та Великій Британії на родини іноземців припадає відповідно понад 23 і 17% усіх новонароджених у країні. Подібні показники є наслідком того, що рівень народжуваності в родинях іммігрантів, особливо в перші роки після переїзду, значно вищий, ніж серед місцевого населення [4, с. 199].

Водночас ми далекі від думки, що вирішити майбутні проблеми, пов'язані з людським ресурсами, Україна може винятково за рахунок зовнішніх джерел. На наше переконання, основними джерелами стабілізації чисельності робочої сили в країні має бути істотне підвищення народжуваності та збільшення кількості працівників у складі працездатного населення внаслідок зростання тривалості життя. Проте ці джерела збереження та поповнення трудового потенціалу вимагають більш тривалого періоду від часу створення для них належних умов і до моменту їх використання. А тому суспільство має орієнтуватися і на підвищення народжуваності, і на зниження смертності, і на зростання працездатності, і на залучення в Україну іноземної робочої сили, в першу чергу, етнічних українців. Тим більше, що всі ці джерела збереження та збільшення чисельності трудових ресурсів залежать від одного і того ж чинника: створення гідних людини умов життя.

Наголошуючи на доцільності створення передумов для повернення в Україну етнічних українців, ми не відкидаємо можливості залучення на тимчасове і постійне проживання представників титульних народів з інших країн, передусім із країн СНД. Але при цьому слід дотримуватися щонайменше трьох засад: по-перше, має бути жорстка регламентація щодо професійної підготовки мігрантів, регіонів розселення, терміну та умов роботи; по-друге, чисельність таких мігрантів повинна бути науково обґрунтована; по-третє, забезпечення високих стандартів життя як для корінного населення, так і для мігрантів, що виключатиме можливість перетворення імміграції у дестабілізуючий фактор і сприятиме зміцненню безпеки держави, піднесенню добробуту всього населення, а також прискорить інтеграцію України у європейський та світовий економічний простір.

Не викликає сумнівів, що першочергової уваги з боку держави заслуговує питання якісного складу імміграційних потоків. Інакше кажучи, іноземну робочу силу в межах селективного підходу варто залучати з урахуванням потреб національної економіки в кадрах певних професій та кваліфікації. Для цього доцільно на основі поновлення розрахунків балансів трудових ресурсів по регіонах щорічно встановлювати адекватні квоти імміграції, що дасть змогу скоротити дефіцит трудових ресурсів та збільшити

надходження до державного бюджету, у тім числі за рахунок сплати податків підприємствами, які використовують працю іноземних робітників. Окрім встановлення вимог до професійно-кваліфікаційного складу іммігрантів, потребують визначення категорії осіб, яким надається пріоритет на випадок імміграції до України за державами походження, віком, сімейним станом, етнічною та конфесійною приналежністю, інвестиційним потенціалом тощо.

Цілком усвідомлюючи той факт, що коло “бажаних” іммігрантів може бути досить широким, ми все ж таки вважаємо за необхідне виокремити три групи іноземців, у залученні яких Україна має бути зацікавлена понад усе. Насамперед, вітчизняна імміграційна політика має сприяти прибуттю в Україну висококваліфікованих спеціалістів як з близького, так і далекого зарубіжжя. З цією метою варто інтенсифікувати створення привабливого інноваційного клімату в державі, активізувати розвиток матеріально-технічної бази науково-дослідних установ та суттєво спростити порядок набуття такими фахівцями громадянства України.

До другої групи слід віднести робітників молодого і середнього віку різної кваліфікації, які погодяться на легальній основі виконувати на національному ринку праці непривабливу для українців роботу. Залучаючи подібні трудові ресурси, доцільно подбати про спрощення процедури отримання ними дозволу на постійне чи тимчасове проживання на території України.

Нарешті, ще одним важливим напрямом вітчизняної імміграційної політики має стати залучення в українську систему вищої освіти здібної молоді з інших країн з орієнтацією на подальше переселення в Україну талановитих іноземних студентів, особливо українського походження. Для останніх незайвим було б передбачити систему пільгового навчання у вітчизняних вищих освітніх закладах.

Переваги залучення іноземних студентів – очевидні. Окрім того, що молоді іноземці, отримавши освіту за українськими програмами та оволодівши українською мовою, згодом досить легко включаються у вітчизняний ринок праці, вони також, провівши не один рік в Україні, не потребують спеціальних механізмів інтеграції в наше суспільство. Не слід забувати і про фінансовий аспект, адже навчання іноземців може стати важливим джерелом коштів для розвитку національної економіки. Приміром, щорічний прибуток Сполучених Штатів від іноземних студентів оцінюється у 14 млрд. доларів, що перевищує навіть вартісний обсяг американського експорту зброї [3, с. 87].

Ще одним пріоритетним завданням державної політики має стати забезпечення зворотності міграційних потоків (рееміграції) – сприяння поверненню наших заробітчаних із-за кордону та їх наступної реінтеграції в українське суспільство. Не викликає жодних сумнівів той факт, що рееміграція неодмінно призведе не лише до збільшення загальної кількості трудових ресурсів всередині України, але й до підвищення їх якості, адже не секрет, що іноді мігранти повертаються додому з набутими цінними знаннями у сфері організації виробництва, переосмисленням ставлення до праці тощо. Вагому роль відіграють також і кошти, зароблені мігрантами за кордоном, які за певних умов можуть стати серйозним інвестиційним капіталом на Батьківщині. З іншого боку, відсутність із боку держави рішучих дій, спрямованих на заохочення зворотної мобільності людських ресурсів, неодмінно призведе до перетворення тимчасової трудової еміграції на постійну, що, у свою чергу, означатиме болючу втрату Україною власного трудового, інтелектуального та демографічного потенціалу.

Безпосередня реалізація окресленого вище завдання передбачає створення певних умов, які б стимулювали повернення в Україну наших співвітчизників. Скажімо, потрібно розробити державні та регіональні (в областях, у яких еміграційні процеси є найдинамічнішими) програми, які б сприяли розвитку малого і середнього підприємництва серед осіб, котрі повернулися в Україну і мають намір інвестувати зароблені за кордоном кошти у власний бізнес. Перш за все, подібні програми мають ураховувати:

- інформаційну підтримку (створення спеціальних консультативних центрів для надання юридичної, організаційної, маркетингової та інших видів допомоги потенційним інвесторам із числа трудових реемігрантів);

- професійно-освітню допомогу (запровадження механізмів сприяння в отриманні колишніми трудовими мігрантами відповідної їхньому виду підприємницької діяльності освіти; поширення практичних знань із господарювання в умовах ринкової економіки та ін.);

- оптимізацію інституційного середовища економічного розвитку регіону (активізація діяльності вже існуючих і створення нових торгово-промислових палат, бізнес-асоціацій, агентств регіонального розвитку та громадських організацій, у тім числі із захисту інтересів реемігрантів);

- впровадження організаційних та фінансових преференцій (суттєве спрощення процедури реєстрації підприємств трудових мігрантів, дозвіл на безмитне ввезення ними в Україну засобів виробництва, пільгове оподаткування підприємницької діяльності на початковому етапі її становлення, відкриття на вигідних умовах кредитних ліній для започаткування бізнесу, додаткова фінансова підтримка в разі інвестування зароблених за кордоном коштів в пріоритетні для регіону галузі народного господарства).

Варто зазначити, що реалізація таких програм буде значно ефективнішою за безпосередньої участі в них традиційних держав прийому української робочої сили. З цією метою українська влада має наполягати на спільному розв'язанні проблем, пов'язаних із рееміграцією, ініціювати на міжнародному рівні надходження в Україну широкомасштабної технічної та фінансової допомоги. У кінцевому ж успіху подібних програм сумніватися не доводиться, адже досвід тієї ж Мексики засвідчує, що зважена державна інформаційна, організаційна та фінансова підтримка призводить до відчутної активізації підприємницької діяльності серед реемігрантів [5].

Активізувати процес повернення вітчизняних людських ресурсів, на наш погляд, може удосконалення системи збереження їхнього правового захисту і соціальних гарантій в Україні під час перебування на чужині. Мова йде про необхідність легалізації доходів громадян, котрі працюють за кордоном, створення дієвих механізмів зарахування робочого часу в іншій країні у трудовий стаж, встановлення спрощеного порядку соціального страхування (пенсійного, медичного, від нещасних випадків) та отримання відповідних виплат, широкомасштабного інформування про потенційні можливості збереження набутих прав і гарантування прав, що набуваються. При цьому слід зауважити, що певні кроки у згаданому напрямі вже робляться. Так, ще у 2009 році Кабінет Міністрів надав можливість вітчизняним трудовим мігрантам винятково з власної ініціативи працювати за межами України за спрощеною системою оподаткування, таким чином, потенційно прирівнявши їх до приватних підприємців, які сплачують єдиний податок [6, с. 7].

Посприятти поверненню української робочої сили додому може також налагодження тісних та постійних зв'язків з представницькими осередками української діаспори за кордоном. Думається, що за відповідного спрямування з боку України вони повинні стати надійними репрезентантами державних інтересів в інших країнах. Потенціал діаспор у питанні забезпечення зворотності міграційних потоків важко переоцінити, адже саме через них можна здійснювати безпосередній зв'язок із трудовими мігрантами, поширювати серед них достовірні дані щодо соціально-економічної ситуації в Україні, розповсюджувати інформацію про умови потенційної зайнятості чи започаткування власної справи на рідній землі тощо.

Стимулювати зворотність міграційних потоків цілком реально за рахунок інших заходів, зокрема завдяки створенню передумов та ефективних механізмів реінтеграції в українське суспільство після повернення з-за кордону. У цьому контексті особливого значення набуває питання розробки і впровадження державних чи регіональних програм підвищення кваліфікації та перекваліфікації трудових ресурсів, що повертаються,

започаткування програм житлового будівництва шляхом накопичення міграційних заощаджень тощо.

Крім визначення найбільш адекватних кількісних і якісних характеристик імміграційних потоків, оптимізація міграційної політики України у сфері прийому іноземних трудових ресурсів повинна також передбачати:

1) удосконалення національного законодавства щодо порядку в'їзду іноземців в Україну, виїзду з України і транзитного проїзду її територією шляхом внесення змін до Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" (зادля попередження незаконної імміграції слід систематизувати та розширити перелік підстав для заборони в'їзду в Україну осіб із країн, що традиційно постачають нелегальних мігрантів, скоротити для потенційних нелегалів термін тимчасового перебування на території нашої держави, передбачити для вихідців з країн підвищеного міграційного ризику обов'язкове валютне забезпечення їхньої присутності в Україні);

2) надання переваги імміграції невеликих груп вихідців із різних держав перед приїздом численного контингенту іноземців одного етнічного походження з метою запобігання зростанню соціально-культурної напруги в суспільстві;

3) забезпечення дотримання визнаних на міжнародному рівні прав людини (на свободу пересування, вільний вибір місця проживання, вільний виїзд з території України, за винятком обмежень, передбачених чинним законодавством) по відношенню до іноземних трудових мігрантів, котрі на законних підставах перебувають в Україні;

4) запровадження прозорої та об'єктивної процедури отримання іноземними трудовими мігрантами дозволів на працевлаштування;

5) визначення відповідальних установ та створення необхідної інфраструктури для прийняття і обслуговування трудових іммігрантів, надання їм правових, консультативних послуг тощо;

6) запобігання ситуаціям, коли іноземні людські ресурси внаслідок недобросовісного ставлення вітчизняних роботодавців опиняються у нерегульованому статусі;

7) перегляд підстав та удосконалення механізму видворення за межі України іноземних трудових мігрантів, які порушили умови свого перебування на її території;

8) поглиблення контролю за вітчизняними суб'єктами господарювання, які надають іноземцям відповідні послуги у сфері туризму, навчання та працевлаштування (у випадку виявлення порушень міграційного законодавства з боку таких структур, доцільно посилити їх кримінальну та адміністративну відповідальність);

9) посилення боротьби з корупцією в органах державної влади, які опікуються міграційними питаннями (не секрет, що окремі представники, скажімо, силових структур, замість протидії нелегальній мобільності іноземців, навпаки – стимулюють її розвиток).

Провідне місце в системі державного регулювання імміграційних потоків має відводитися облаштуванню та інтеграції приїзлого населення. Причому слід пам'ятати, що це питання має вирішуватися цілим комплексом заходів соціально-економічного, освітнього і культурного характеру, умовою реалізації яких повинна бути боротьба з дискримінацією. При визначенні пріоритетних цілей і завдань інтеграційної політики, розробці конкретних механізмів її реалізації доцільно враховувати об'єктивні відмінності в здатності до інтеграції різних етнічних груп іноземців. Обов'язковою умовою успішної інтеграції іноземних трудових мігрантів має стати плідна співпраця між відповідальними державними установами, представниками громадянського суспільства та безпосередніми іммігрантами.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Соціальна значущість проблем міжнародної мобільності людських ресурсів в Україні вимагає постійної уваги до них з боку держави та суспільства. Це має проявитися у розробленні та реалізації такої міграційної політики (у тім числі її імміграційної складової), яка б найбільш повно відповідала потребам національної економіки та суспільства в цілому, сприяла

примноженню трудових ресурсів, забезпечувала зростання економічної могутності держави, її авторитету на світовій арені.

Список використаної літератури

1. Статистичний щорічник України за 2005 рік / [За ред. Осауленка О. Г.]; Державний комітет статистики України. – К.: Вид-во “Консультант”, 2006. – 575 с.
2. Jonker B. Wasted Human Resources: Employers Ignore Refugees’ Potential / B. Jonker // *Forced Migration Review*. – 2005. – Vol. 23. – P. 33-35.
3. Архипов В. Австралия: экономика и иностранные инвестиции / В. Архипов // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2008. – №5. – С. 82-89.
4. Гайдуцький А. П. Економічна природа міграційного капіталу / А. П. Гайдуцький // *Актуальні проблеми економіки*. – 2006. – №6. – С. 192-205.
5. Гуцул Е. Трудовые “приключения” украинцев в Италии... [Електронний ресурс] / Е. Гуцул // *Зеркало недели*. – 2004. – №47. – Режим доступу: https://zn.ua/ECONOMICS/trudovye_priklyucheniya_ukraintsev_v_italii.html
6. Андрусенко Н. Про соціальний захист трудових мігрантів / Н. Андрусенко // *Праця і зарплата*. – 22 квітня 2009 року. – №16. – С. 7.

References

1. *Statistical Annual of Ukraine for 2005* (2006). In O. G. Osaulenko (Ed.). Kyiv: Consultant (in Ukr.).
2. Jonker, B. (2005). Wasted human resources: employers ignore refugees’ potential. *Forced Migration Review*, 23, 33-35.
3. Arhipov, V. (2008). Australia: economy and international investments. *Mirovaja jekonomika i mezhdunarodnye otmoshenija* (World Economy and International Relations), 5, 82-89 (in Russ.).
4. Hajduts'kyj, A. P. (2006). Economic nature of migration capital. *Aktual'ni problemy ekonomiky* (Actual Problems of Economics), 6, 192-205 (in Ukr.).
5. Gucul, E. (2004). Labour “adventures” of Ukrainians in Italy... *Zerkalo nedeli* (Mirror Weekly). Retrieved from https://zn.ua/ECONOMICS/trudovye_priklyucheniya_ukraintsev_v_italii.html (in Russ.).
6. Andrusenko, N. (2009). About social care of labour migrants. *Pracja i zarplata* (Labour and Wages), 16, 7 (in Ukr.).

Romashchenko Taras Igorovich

Ph.D, Associate Professor,
Department of Economics and International
Economic Relations,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
t_romaschenko@ukr.net

IMMIGRATION COMPONENT OF REGULATION OF HUMAN RESOURCES MOBILITY IN UKRAINE

Abstract. Introduction. *Integration of Ukraine into the world market of labour force that takes place during the whole independence period is mainly one-sided process as the state proves to be the international donor of cheap but qualified human resources. The consequences of large in scale and very often uncontrolled external labour migration of Ukrainians for national economy and society are really threatening. It leads to the loss of country’s intellectual potential, fall of GDP production, critical deterioration of demographic situation, etc. All these socioeconomic processes grew worse since the events of 2014. As a result, elaboration of national migration policy (its immigration component) is seen to be of vital importance to regulate effectively the international mobility of human resources in Ukraine.*

Purpose. *To argue the objective necessity of international human resources attraction into Ukraine; to single out basic groups of necessary immigrants for national economy; to prove the importance of migration flows returning (remigration); to outline crucial directions of national migration policy (its immigration component).*

Results. *In the article the objective necessity of international human resources attraction into Ukraine as a substitute for national labour force that migrates abroad is pointed out. Argued the immediacy of national migration policy (its immigration component) elaboration in order to regulate effectively the international mobility of human resources in Ukraine. By using selective approach basic groups of necessary immigrants for national economy are singled out. Among them highly-skilled professionals and labouring men are proved to be. Special attention is paid to foreign students mobility and study throughout Ukraine. In the article the importance of migration flows returning (remigration) is emphasized by the author. Revealed a special importance of Ukrainian returnees for socioeconomic development of national economy. Besides, in the article some other crucial directions of national migration policy are characterized.*

Originality. *Asserted a true significance of immigration regulation in Ukraine as a means of overcoming of negative socioeconomic and demographic consequences concerning external labour migration of Ukrainians.*

Conclusion. *Social importance of the problems of human resources international mobility in Ukraine deserves constant attention from the government and society. Such attention should lead to the elaboration of such national migration policy (its immigration component) that must be in the interests of national economy and society as a whole, enrich domestic labour resources, provide steady economic growth of Ukraine, increase its influence in the world.*

Keywords: *migration policy; immigration component; mobility; human resources; external labour migration; foreign labour force; immigrants; returning of migration flows; Ukraine.*

*Одержано редакцією 07. 03.2018 р.
Прийнято до публікації 26.03.2018 р.*